

“Hem pecat sovint de vore allò antic com si fos vell”

TONI BALADA TALARN (AMPOSTA, 1959)

Dissenyador gràfic

Com es presenta quan va a buscar clients?

Sempre m'he sentit còmode com a dissenyador gràfic. Ara bé, he acabat fent coses que han anat més enllà. Als anys 80, quan començo, això del disseny ja estava molt trillat, però encara t'havies d'explicar.

Com s'hi va posar?

Jo anava per a pagès. A casa teníem arrossars i horta, i a mi ja m'agradava. Però també era una mica artista. Amb una colla vam muntar un festival de rock i amb dos amics ens encarregàvem dels cartells. La nova organització ens va tornar a demanar de fer el cartell, però ara pagant. Allí vaig veure que potser podia acabar vivint d'allò.

A Amposta, en aquells primers anys de la democràcia, hi havia alguna cosa que bullia.

Teníem tres discoteques i un espai, el Llar, on passaven coses cada setmana: recitals de poesia, concerts, xarrades, projeccions de cine... Jo no vaig voler anar a estudiar a Barcelona, en part, perquè no volia perdre'm tot allò.

Un oasi cultural en un moment encara complicat.

Complicat del tot. Feia res que havia mort Franco. I tot estava encara molt tendre. Però a Amposta teníem un gran avantatge respecte de ciutats com Tortosa: no hi havia comissaria de la Policia Nacional. Estic convençut que això marcava la diferència.

Diu que es considera autodidacta.

De jove pintava i vaig estar a l'estudi de Manolo Ripollés, encara que en la creació no m'acabava de trobar còmode. Preferia treballar per encàrrec. Les primeres faenes van ser cartells de discoteca: Xalo, Metro i Parròquia.

Els estudis de disseny eren escassos.

Muntar un despatx de disseny gràfic era vist com una extravagància. Encara avui és un ofici poc valorat, tot i que als qui ens apassiona no ens han dolgut hores.

Una època en què la imatge i la comunicació corporativa encara no havien eclosionat.

Ni natros mateixos teníem massa idea de l'ofici. Haviem de fer entendre al client que s'havia de gastar els diners en una cosa que fins llavors no havia necessitat. La faena d'ara ja no hi té res a veure.

“Tenim un problema de precipitació, de falta de reflexió i de no dedicar els recursos necessaris a la imatge”

“Les rotondes de l'N-340 estan desapfitades. Serien un bon suport visual per a vendre territori”

“Als primers 80, Amposta era un oasi cultural. A diferència de Tortosa, no teníem comissaria de la Policia Nacional. I això ajudava”

Hem passat de muntar lletres de plom a la impremta a una tecnologia omnipresent. De tota manera, jo continuo preferint un catàleg en paper.

Va arribar un dia, quan teníem molts diners, que cada poble volia el seu centre d'interpretació.

I el van tenir. Encara que la majoria estan tancats. No és criticable perquè tothom necessitava explicar-se, i estos equipaments eren una bona eina. Però no són sostenibles, és cert. Avui, el camí és automatitzar-los. Ho he fet a Batea i ara ho estem fent a Tortosa. El centre d'interpretació domòtic, sense personal, és la solució. Però val temps i diners. **Fa poc se'm queixava una viticultor en esta pàgina de la dificultat de senyalitzar actius turístics en un país que viu del turisme.**

A la carretera no és possible, per normativa. Però als nuclis urbans, sí. Hi ha municipis com Deltebre o la Ràpita que ho han resolt bé jugant amb les gammes de colors.

Vostè ha treballat molt la senyalètica. La gent encara es perd a les Terres de l'Ebre?

Encara. Hi ha visitants buscant el Delta enmig dels arrossars. Penso que fan falta una mena de pòrtics d'entrada en estes terres, en els diferents accessos. No sé com han de ser, eh. Però falten elements que et diguen on ets. A l'N-340 tenim ara una col·lecció de rotondes desapfitades que serien un suport ideal. Caldria pensar-ho bé.

En els últims 25 anys, estes terres han tingut l'oportunitat d'explicar-se millor.

Queden encara moltes històries per a contar. Tortosa té un patrimoni cultural imbatible i la resta de les Terres de l'Ebre són úniques a nivell paisatgístic. Però crec que encara no ens acabem de vendre bé. **Què li hauria agradat dissenyar?**

El logo de la marca Terres de l'Ebre. Però qui el va fer, ho va fer molt bé.

I quin és el treball que més l'ha marcat?

El nus del transvasament. Vaig dibuixar-lo i el vaig donar a la PDE. I perquè no hi hagués dubte vaig dir que el color era blau Ducados.

No li he preguntat pels seus referents.

Les pintures d'un oncle iaio, Antonio Morales, que va ser primer metge d'Amposta, em van marcar de menut. Quadres religiosos, bodegons i retrats. No el vaig arribar a conèixer, però el sentia proper.

Fa seua la cita de Brian Reed “Tot està dissenyat, però poques coses estan ben dissenyades”. És un problema de mal gust?

Més aviat de precipitació, de falta de reflexió, de no dedicar els recursos necessaris a la imatge.

En altres latituds, l'estètica potser es valora diferent.

Aquí hem pecat massa de vore l'antic com a vell. Molts pobles han perdut patrimoni justament per això. Fixe's en les ciutats d'este país: de fora són totes iguals; fins que no estàs dins no saps on ets. Hem perdut l'ús dels materials propis de cada lloc.

No sé qui va dir que un dissenyador és un planificador amb bon gust.

Encara que això és una mica subjectiu, hi ha creacions que, sense ser comercials, generen consens.

A vostè, què l'inspira?

Tenir una diana al davant. Jo soc dissenyador, no artista. Preferixo els encàrrecs que la tela en blanc.

El seu portafoli explica una mica la història creativa d'estes terres.

Són 35 anys de projectes que ara he donat a l'Arxiu Històric del Montsià. Content que tot este treball pugui conservar-se.

FOTO: JOKIN MOYA